

O S L O
8.novbr.
1 9 4 1

Det har påny vært rykter i omløp om at regjeringen Nygårds-
vold er blitt avsatt og erstattet med en annen regjering.
En kan gå ut fra som sikkert at dette rykte er satt ut av
NS. for å skape misnøt og forvirring. De som hører slike ting, kan trygt
gå ut fra at det ikke har noe med sannheten å bestille. De norske myndig-
heter i London har ikke bare som oppgave å værne om Grunnloven og våre
demokratiske rettigheter i det hele. Et skifte av den norske regjering
i London ville være et forfatningsbrudd og derfor utenkelig. Regjeringen
Nygårdsvold er utgått av Stortinget og under Stortingets siste møte i
Elverum i april 1940, fikk regjeringen mandat til å fortsette sin virk-
somhet eventuelt også utenfor Norges grenser. Denne regjeringen kan ikke
avsettes uten at Stortinget er samlet. Den kan rekonstrueres, slik at en-
kelte av statsrådene trer ut og erstattes med andre, eller slik at nye
menn trer inn i regjeringen, men noen ny regjeringsdannelse vil det under
ingen omstendigheter bli tale om.

Også kongens standpunkt er her helt på det rene. Ved en tid-
ligere anledning da slike rykter var i omløp, har Kongen uttalt at det ikke
ville være stemmende med hans stilling som konstitusjonell konge å medvir-
ke til noen ny regjeringsdannelse. Han føyet også til at når krigen er
slutt, ville han komme tilbake til Norge sammen med sin regjering. Alle
ryktemakere kan derfor godt legge dette tema til side.

Etter at Londorrykterne ble borte, i hvert fall i den form
som de kom over til oss før, er det blitt enda mere nødvendig ikke å sten-
ge seg inne med seg selv uten å søke kontakt med gamle venner og menings-
feller. Ingen kan hindre folk i å komme sammen for å drøfte de ting som
skjer, og den vesle resten av frihet bør vi utnytte så godt vi kan.
Slike samvær bør helst få en regelmessig karakter i private former. De bør
ta sikte på å opprettholde et fellesskap som vil komme til nytte når det
inntreffer en vending i krigssituasjonen. Det vil også alltid være lokale
ting av interesse å drøfte. Det kan være hjelpeaksjoner som skal settes
i gang, eller det kan være å knytte forbindelser med grupper som en skjøn-
ner står isolert og uten ordentlig orientering. Det værste som kan skje
nå er å lukke dørene og bare leve i sin egen tilværelse. De som ønsker
det, opptrer i grunnen slik som tyskerne og NS ønsker at vi skal opptre.
Sannheten i den gamle erfaring at sakhold gir styrke, gjeller i like høy
grad idag som før.

FRIHET FOR LAND OG FOLK
-----

3 att.

S. P. Jnr. 18/4/A
Mottatt: 12-12-41
Tromsø

1645

A

Mappe 321
Eksp. 22/11
Jfr. 42

OSLO
22. novbr.
1941.

Alle offentlige funksjonærer har gjort tapper motstand for det hårde presset de har vært utsatt for fra NS. De har både vært truet og lokket, men det er bare et ynkelig lite antall som har bøyet seg. Den store mengde av offentlige funksjonærer står på sikker norsk grunn i likhet med folket ellers.

En kan vente seg at presset mot funksjonærene vil tilta en tid framover. Det gjelder for NS å skaffe seg så mange medskyldige som mulig. Vi tror ikke det er noen som vil endre sin holdning selvom de risikerer å miste sitt arbeid, men det er jo meget naturlig at de som blir utsatt for et slikt press, tenker mye på sin familie, som de skal berge gjennom nødsårene. Hittil har imidlertid ingen som er blitt rammet av NS-hevnen, lidd noen nød.

Folks hjelpsomhet er beundringsverdig. Vi har en stor ring av norsk-sinnede menn og kvinner, som stadig yder veldige beløp til hjelp for dem som er blitt forfulgt, og en kan være sikker på at dette arbeide ikke vil opphøre. Den hjelp en får i en slik situasjon, har ikke på noensomhelst måte karakteren av "nådeskillinger". Det blir gitt som en håndrekning fra den ene nordmann til den annen fordi en skal hjelpe hverandre til å holde ut.

Men hvordan vil det gå med dem som gir etter og går inn i NS? En offentlig funksjonær som har gått inn i NS, har begrunnet dette skjebnesvangre skritt med at han måtte ta hensyn til barna, han måtte forsørge dem. Men konsekvensen av dette skrittet vil jo bli for mannen selv at han får NS-stemplet på seg for hele sin levetid, og barna, som han ville dra omsorg for, vil aldri kunne løpe vekk fra farens skjendsel. Denne mannen kan nok skaffe utkomme til seg og sin familie under krigen, men det som kommer etter krigen, har han tenkt mindre på.

Tiden framover vil bli vanskelig. Men vi skal nok allesammen berge oss, og vi skal gjøre det uten å gå i spann med forrederne.

Matknapheten øker. I flere dager har det nå ikke vært margarin å oppdrive i Oslo, og en må regne med at margarinen forsvinner. De som ikke har hatt anledning til å skaffe seg poteter til vinterforsyning, har også vanskeligheter der. Husmødrene er fortvilet, og det kan en godt forstå.

Men alt dette er ikke annet enn det vi har vært forberedt på lenge. Jo nærmere vi kommer slutten av krigstiden, jo større vil vanskelighetene bli. Det er for såvidt et lyspunkt i hele elendigheten, at disse vanskelighetene som vi har, viser oss at tyskerne får stadig større vanskeligheter å kjempe med. Når tyske nazi eller de norske NS hører beretninger om hvor ondt folk har det, svarer de nå om dagen: "Dere kan gå inn i NS, så vil dere få det godt". Men det er ingen god nordmann som selger sin ære for en skive brød.

Selvom det røyner enda hårdere nå, så skal vi holde ut. Det norske folket står jo i virkeligheten maktesløs overfor disse vanskeligheter. Vi har ingen adgang til å være med å skape bedre forsyningsvilkår. Det eneste vi kan gjøre, er å ta vanskeligheten med ro og verdighet, holde ut og vente på at vår tid skal komme.

FRIHET FOR LAND OG FOLK